

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

27. april 2023 *

»Præjudiciel forelæggelse – kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar – forordning (EF) nr. 2201/2003 – artikel 9 og 15 – opretholdelse af kompetencen for retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted efter flytningen – begrebet »flytning« – anmodning om ændring af en afgørelse om samværsret – beregning af fristen for indgivelse af en sådan anmodning – henvisning af sagen til en ret i den medlemsstat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, som er bedre egnet til at behandle sagen«

I sag C-372/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg, Luxembourg) ved afgørelse af 8. juni 2022, indgået til Domstolen den 9. juni 2022, i sagen

CM

mod

DN,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L.S. Rossi (refererende dommer), og dommerne J.-C. Bonichot og S. Rodin,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Europa-Kommissionen ved S. Noë og W. Wils, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 9, stk. 1, og artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT 2003, L 338, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem CM og DN vedrørende samværet med deres mindreårige børn.

Forordning nr. 2201/2003

- 3 12., 13. og 33. betragtning til forordning nr. 2201/2003 har følgende ordlyd:

»(12) De kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet.

(13) Af hensyn til barnets bedste åbner denne forordning mulighed for, at den kompetente ret undtagelsesvis og på visse betingelser kan henvise en sag til en anden ret i en medlemsstat, hvis denne ret er bedre til at behandle sagen. Dog bør denne anden ret ikke i sådanne tilfælde kunne henvise sagen til en tredje ret.

[...]

(33) Denne forordning anerkender de grundlæggende rettigheder og respekterer principperne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den søger især at sikre fuld respekt for børns grundlæggende rettigheder som omhandlet i artikel 24 i nævnte charter.«
- 4 Forordningens artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

7) »forældreansvar«: alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale. Betegnelsen omfatter navnlig forældremyndighed og samværsret

[...]

- 9) »forældremyndighed«: navnlig rettigheder og pligter vedrørende omsorgen for et barns person og særlig retten til at bestemme, hvor barnet skal bo
- 10) »samværsret«: navnlig retten til at bringe barnet til et andet sted end dets sædvanlige opholdssted for et begrænset tidsrum

[...]«

- 5 Nævnte forordning indeholder et kapitel II med overskriften »Kompetence«, som i afdeling 2 med overskriften »Forældreansvar« indeholder samme forordnings artikel 8-15.
- 6 Artikel 8 i forordning nr. 2201/2003 med overskriften »Generel kompetence« fastsætter:
 - »1. Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.
 - 2. Stk. 1 finder anvendelse med forbehold af artikel 9, 10 og 12.«
- 7 Forordningens artikel 9 med overskriften »Fortsat kompetence på barnets tidligere sædvanlige opholdssted« har følgende ordlyd:
 - »1. Når et barn lovligt flytter fra én medlemsstat til en anden og får nyt sædvanligt opholdssted dér, bevarer retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, uanset artikel 8, i et tidsrum af tre måneder efter flytningen kompetencen til at ændre en retsafgørelse om samværsret, der er truffet i den pågældende medlemsstat, inden barnet flyttede, såfremt den person, der blev tilkendt samværsret ved den pågældende retsafgørelse, fortsat har sit sædvanlige opholdssted i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted.
 - 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis den i stk. 1 omhandlede person har accepteret kompetencen for retterne i den medlemsstat, hvor barnet har fået sit nye sædvanlige opholdssted, ved at give møde for disse retter uden at bestride deres kompetence.«
- 8 Nævnte forordnings artikel 15 med overskriften »Henvi sning til en ret, der er bedre egnet til at behandle sagen« foreskriver:
 - »1. Undtagelsesvis kan en ret i en medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, hvis den finder, at en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, er bedre egnet til at behandle sagen eller en specifik del af sagen, såfremt dette er til barnets bedste:
 - a) udsætte behandlingen af sagen eller den specifikke del heraf og opfordre parterne til at anlægge sag ved retten i den pågældende anden medlemsstat i overensstemmelse med stk. 4, eller
 - b) anmode en ret i en anden medlemsstat om at erklære sig kompetent i overensstemmelse med stk. 5.

2. Stk. 1 finder anvendelse:

- a) på anmodning af en af parterne
- b) af rettens egen drift, eller
- c) på anmodning af en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, jf. stk. 3.

Henvisningen kan dog kunne finde sted af rettens egen drift eller på anmodning af en ret i en anden medlemsstat, hvis i det mindste én af parterne er indforstået hermed.

3. Barnet anses for at have en særlig tilknytning til en medlemsstat som omhandlet i stk. 1:

- a) hvis barnet har fået sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, efter at sagen er anlagt ved den i stk. 1 omhandlede ret
- b) hvis barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat
- c) hvis barnet er statsborger i den pågældende medlemsstat
- d) hvis en indehaver af forældreansvar har sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, eller
- e) hvis barnets formue befinder sig i den pågældende medlemsstat, og sagen vedrører foranstaltninger til beskyttelse af barnet i tilknytning til forvaltning eller bevarelse af denne formue eller disponering herover.

4. Den ret i den første medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, fastsætter et tidsrum, inden for hvilket der skal anlægges sag ved en ret i den anden medlemsstat i overensstemmelse med stk. 1.

Er sagen ikke anlagt inden udløbet af dette tidsrum, fortsætter den ret, ved hvilken sagen er anlagt, med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14.

5. Retten i den anden medlemsstat kan, hvis dette på grund af sagens særlige omstændigheder er til barnets bedste, erklære sig kompetent inden seks uger efter, at sagen er anlagt, eller anmodningen er modtaget i medfør af stk. 1, litra a) eller b). I så fald erklærer den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, sig inkompetent. Erklærer retten i den anden medlemsstat sig ikke kompetent, fortsætter den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14.

6. Ved anvendelsen af denne artikel arbejder retterne sammen, enten direkte eller gennem de centralmyndigheder, der er udpeget i medfør af artikel 53.«

- 9 Samme forordnings artikel 19 med overskriften »Litispændens og indbyrdes sammenhængende krav« bestemmer i stk. 2:

»Såfremt der anlægges sag vedrørende forældreansvar over for et barn, som har samme genstand og hviler på samme grundlag, ved retter i forskellige medlemsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken der først er anlagt sag, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 10 CM og DN er henholdsvis fader og moder til to mindreårige børn, der er født i 2009 og 2010. Familien boede i Paris-regionen (Frankrig) indtil 2015, hvor de flyttede til Luxembourg.
- 11 Ved dom af 12. juni 2020 fastsatte dommeren i familieretlige sager ved tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg, Luxembourg) børnenes lovlige bopæl og sædvanlige opholdssted hos deres moder i Frankrig med virkning fra den 31. august 2020 med henblik på bl.a. at tage hensyn til børnenes interesse i at afslutte deres skoleår i Luxembourg. Ved denne dom tildelte denne ret deres fader, der stadig er bosiddende i Luxembourg, samværsret over for dem på visse betingelser, ligeledes med virkning fra den 31. august 2020.
- 12 Moderen og de berørte mindreårige børn flyttede faktisk til Frankrig den 30. august 2020.
- 13 Den 14. oktober 2020 indgav faderen en anmodning til tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg) om ændring af vilkårene for samværsretten.
- 14 Da moderen allerede havde indgivet en tilsvarende stævning til dommeren i familieretlige sager ved tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre, Frankrig) seks dage før faderens anmodning for tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg), udsatte sidstnævnte ved dom af 1. december 2020 sagen i medfør af artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 2201/2003, indtil denne franske ret havde truffet afgørelse om sin internationale stedlige kompetence.
- 15 Ved dom af 17. september 2021 erklærede tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre) sig inkompetent til at træffe afgørelse om moderens søgsmål, i det væsentlige med den begrundelse, at faderen i henhold til artikel 9 i forordning nr. 2201/2003 dels havde anlagt sag ved tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg) inden for fristen på tre måneder efter de pågældende mindreårige børns lovlige flytning, dels på ingen måde havde accepteret de franske retters kompetence.
- 16 Ved dom af 3. marts 2022 forkastede Cour d'appel de Versailles (appeldomstolen i Versailles, Frankrig) den appel, som moderen havde iværksat til prøvelse af denne dom.
- 17 Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg) ønsker med sin anmodning om præjudiciel afgørelse for det første oplyst, om den har kompetence i henhold til artikel 9 i forordning nr. 2201/2003. I denne henseende har den forelæggende ret anført, at selv om faderens anmodning om ændring af vilkårene for hans samværsret blev indgivet mindre end tre måneder efter den faktiske flytning af de pågældende mindreårige børn, blev den indgivet mere end fire måneder efter afsigelsen af dommen af 12. juni 2020, hvorved denne flytning blev besluttet, og som, da den er blevet endelig, har fået retskraft. Hvis dette tidspunkt blev lagt til grund, ville den nævnte ret således være foranlediget til at erklære sig inkompetent til at påkende dette krav.

- 18 For det andet er den forelæggende ret i tvivl om opbygningen af artikel 9 i forordning nr. 2201/2003 og artikel 15 i samme forordning. Selv om den forelæggende ret er af den opfattelse, at to af betingelserne for anvendelse af denne artikel 15, henset til omstændighederne i tvisten i hovedsagen, synes at være opfyldt, er den imidlertid i tvivl om muligheden for at erklære sig inkompetent i denne tvist til fordel for de franske retter i lyset af såvel faderens anbringende om, at bestemmelserne i denne artikel 9 har forrang frem for bestemmelserne i nævnte artikel 15, som dom af 4. oktober 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812).
- 19 Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg) har under disse omstændigheder besluttet af udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Finder artikel 9, stk. 1, i [forordning nr. 2201/2003] anvendelse:
- a) på en anmodning om ændring af en samværsret som omhandlet i [denne] forordnings artikel 2, nr. 10), der fremsættes af indehaveren af den nævnte samværsret i henhold til en retsafgørelse, som får virkning senere af hensyn til børnenes bedste, men er endelig og har fået retskraft, og som er vedtaget i den medlemsstat, hvor børnene tidligere havde deres sædvanlige opholdssted, mere end fire måneder før anmodningen blev indgivet, i medfør af [nævnte forordnings] artikel 9, stk. 1
- b) i stedet for den principielle kompetence, der er fastsat ved den nævnte forordnings artikel 8
- selv om det præciseres i 12. betragtning til [forordning nr. 2201/2003], at »[d]e kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed[; d]ette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres [...]«?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er den således foreliggende kompetence i henhold til artikel 9, stk. 1, i [forordning nr. 2201/2003], som gælder »uanset artikel 8« i den nævnte forordning, da til hinder for anvendelsen af samme forordnings artikel 15, som gælder »undtagelsesvis[t]«, og »såfremt dette er til barnets bedste«?

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 20 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at den periode på tre måneder, i løbet af hvilken retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, uanset denne forordnings artikel 8, stk. 1, fortsat har kompetence til at påkende en anmodning om ændring af en endelig afgørelse om samværsret, begynder dagen efter den dag, hvor barnet faktisk er flyttet, eller dagen efter den retsafgørelse, der fastsatte datoen for ændringen af barnets sædvanlige opholdssted.
- 21 Det skal indledningsvis bemærkes, at forordning nr. 2201/2003, som det fremgår af 12. betragtning hertil, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og navnlig bygger på kriteriet om nærhed. Den Europæiske Unions lovgiver har således anset den ret, som geografisk

er tættest på barnets sædvanlige opholdssted, for at være bedst egnet til at vurdere de foranstaltninger, som skal træffes i barnets interesse. I henhold til denne betragtning bør kompetencen derfor først og fremmest tillægges retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, med undtagelse af visse tilfælde, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvaret har aftalt andet (dom af 15.2.2017, W og V, C-499/15, EU:C:2017:118, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

- 22 Det følger af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, at kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar i første omgang ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges. På grund af deres geografiske nærhed har disse retter ofte lettest ved at bedømme, hvad der er bedst for barnet (dom af 14.7.2022, CC (Flytning af barnets sædvanlige opholdssted til et tredjeland), C-572/21, EU:C:2022:562, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 23 I henhold til denne forordnings artikel 8, stk. 2, finder kompetencereglen i denne artikel 8, stk. 1, imidlertid anvendelse med forbehold af bl.a. forordningens artikel 9.
- 24 Det fremgår af artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, at når et barn lovligt flytter fra én medlemsstat til en anden og får nyt sædvanligt opholdssted dér, bevarer retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, uanset artikel 8 i denne forordning, i et tidsrum af tre måneder efter flytningen kompetencen til at ændre en retsafgørelse om samværsret, der er truffet i den pågældende medlemsstat, inden barnet flyttede, såfremt den person, der blev tilkendt samværsret ved den pågældende retsafgørelse, fortsat har sit sædvanlige opholdssted i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted.
- 25 Denne artikel 9, stk. 2, præciserer, at den i nævnte artikel 9, stk. 1, fastsatte opretholdelse af kompetence ikke finder anvendelse, hvis indehaveren af samværsretten har accepteret, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet har fået sit nye sædvanlige opholdssted, har kompetence ved at deltage i en sag for disse retter uden at bestride deres kompetence.
- 26 Henset til ordlyden af artikel 9 i forordning nr. 2201/2003 betinger denne artikel således opretholdelsen af kompetencen på området for samværsret for retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, af, at fem kumulative betingelser er opfyldt.
- 27 Den første betingelse kræver, at det pågældende barn er flyttet »lovligt« og får nyt sædvanligt opholdssted i den medlemsstat, til hvis område barnet er flyttet. Ifølge den anden betingelse skal retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, have truffet afgørelse om samværsret med barnet, inden barnet flyttede. Den tredje betingelse kræver, at indehaveren af samværsretten fortsat har sit sædvanlige opholdssted i den medlemsstat, hvor det samme barn tidligere havde sit sædvanlige opholdssted. I henhold til den fjerde betingelse skal retterne i sidstnævnte medlemsstat i en periode på tre måneder »efter flytningen« af det pågældende barn have fået forelagt en anmodning om ændring af den første afgørelse om samværsret, som de har truffet inden flytningen. I henhold til den femte og sidste betingelse skal indehaveren af samværsretten ikke have accepteret kompetencen for retterne i den medlemsstat, hvor barnet har fået sit nye sædvanlige opholdssted.
- 28 Det fremgår af begrundelsen for anmodningen om præjudiciel afgørelse, at den forelæggende ret alene er i tvivl om fortolkningen af udtrykket »efter flytningen« som omhandlet i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om den periode på tre måneder, der er fastsat i denne bestemmelse, begynder dagen efter datoen for den faktiske flytning af de

pågældende børn, dvs. i det foreliggende tilfælde den 30. august 2020, eller dagen efter datoen for den retsafgørelse, der med udskudt virkning fastsatte datoen for disse børns ændring af deres sædvanlige opholdssted, dvs. i det foreliggende tilfælde den 12. juni 2020.

- 29 Det fremgår imidlertid af den klare ordlyd af denne artikel 9, stk. 1, at EU-lovgiver har haft til hensigt at begrænse kompetencen for retterne på barnets tidligere sædvanlige opholdssted på grundlag af nævnte artikel til et tidsrum af tre måneder efter den fysiske fjernelse af barnet fra en medlemsstat til en anden med henblik på dér at etablere dets nye sædvanlige opholdssted. Ingen af bestemmelserne i samme artikel 9, stk. 1, eller mere generelt bestemmelserne i forordning nr. 2201/2003 gør det muligt at antage, at denne periode på tre måneder kan begynde at løbe fra en begivenhed, der ligger forud for det pågældende barns faktiske flytning, såsom den retsafgørelse, der i givet fald med udskudt virkning har fastsat datoen for barnets skift af sædvanligt opholdssted.
- 30 Den omstændighed, som den forelæggende ret har henvist til, hvorefter den retsafgørelse, der oprindeligt fastsatte samværsretten, var blevet endelig på tidspunktet for anmodningen om ændring af denne afgørelse, er følgelig uden relevans for anvendelsen af kompetencereglen i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003.
- 31 En sådan anmodning om ændring er nemlig begrundet i den ændring af omstændighederne, der vedrører det pågældende barns flytning og flytningen af dets sædvanlige opholdssted til en anden medlemsstat, uafhængigt af spørgsmålet om, på hvilket tidspunkt den retsafgørelse, der oprindeligt fastsatte samværsretten og dennes vilkår, blev truffet.
- 32 En national ret kan således ikke over for indehaveren af samværsretten påberåbe sig den »retskraft«, som den afgørelse, der oprindeligt fastsatte samværsretten og dennes vilkår, i givet fald har, med henblik på at afvise den anmodning, som sidstnævnte har indgivet med henblik på at ændre denne samværsret, idet den periode på tre måneder, der er omhandlet i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, hvorunder retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, bevarer deres kompetence til at træffe afgørelse om en sådan anmodning under fravigelse af denne forordnings artikel 8, ellers ville miste sin effektive virkning.
- 33 Det følger heraf, at det første spørgsmål skal besvares med, at artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at den periode på tre måneder, i løbet af hvilken retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, uanset denne forordnings artikel 8, stk. 1, fortsat har kompetence til at påkende en anmodning om ændring af en endelig afgørelse om samværsret, begynder dagen efter den dag, hvor barnet faktisk er flyttet til den medlemsstat, hvor barnets nye sædvanlige opholdssted er beliggende.

Det andet spørgsmål

- 34 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at retten i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, og som har kompetence til at træffe afgørelse om sagens realitet i henhold til forordningens artikel 9, har kompetence til at gøre brug af den mulighed for henvisning, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 15, til fordel for retten i den medlemsstat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted.

- 35 Artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 fastsætter muligheden for, at en ret i en medlemsstat, der har kompetence til at påkende en sags realitet, undtagelsesvis kan henvise sagen eller en specifik del af sagen til en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, hvis sidstnævnte ret er bedre egnet til at behandle sagen, og såfremt dette er til barnets bedste.
- 36 Denne artikel 15, stk. 2-6, præciserer betingelserne og fremgangsmåden for en sådan henvisning.
- 37 I denne henseende bemærkes, at det følger af nævnte artikel 15, stk. 4, at hvis parterne ikke anlægger sag ved retterne i den anden medlemsstat inden for den frist, som de har fået fastsat af den ret i den medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, »fortsætter den ret, ved hvilken sagen er anlagt, med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14« i forordning nr. 2201/2003. Den nævnte ret fortsætter ligeledes med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14 i det tilfælde, hvor retterne i den anden medlemsstat ikke har erklæret sig kompetente inden for en frist på seks uger fra det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt, således som det er fastsat i forordningens artikel 15, stk. 5.
- 38 Herved har EU-lovgiver selv tilsigtet, at den mulighed for henvisning, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 15, stk. 1, kan udøves af en ret i en medlemsstat, der har kompetence i henhold til samme forordnings artikel 9.
- 39 Det skal ligeledes bemærkes, at der ikke er nogen bestemmelse i forordning nr. 2201/2003, der gør det muligt at antage, at udøvelsen af denne mulighed for at henvise til fordel for en ret i den medlemsstat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, principielt skulle være udelukket.
- 40 I denne henseende skal det fremhæves, således som det nærmere bestemt fremgår af præmis 33 i dom af 4. oktober 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812), at artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 gør det muligt for den ret i en medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet i en sag vedrørende forældreansvar, at overføre sin kompetence vedrørende hele eller en specifik del af den sag, som er indbragt for den, til en ret, som sædvanligvis ikke har kompetence på området, men som i den foreliggende situation må anses for at være »bedre egnet« til at påkende sagen.
- 41 I den foreliggende sag forholder det sig imidlertid, som Europa-Kommissionen med rette har anført, således at tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre) – til forskel fra det, der var tilfældet i den sag, der gav anledning til den nævnte dom, hvori de retter, for hvilke der var anlagt sag i de to omhandlede medlemsstater, begge havde kompetence til at påkende sagens realitet i henhold til henholdsvis artikel 8, stk. 1, og artikel 12 i forordning nr. 2201/2003, hvilket foranledigede Domstolen til at udelukke den mulighed for henvisning mellem disse retter, der er indført ved forordningens artikel 15 – har erklæret sig inkompetent til at påkende en anmodning fra moderen til de pågældende mindreårige børn, bl.a. med den begrundelse, at børnenes fader havde indgivet en anmodning om ændring af sin samværsret ved den forelæggende ret inden for perioden på tre måneder efter den lovlige flytning af børnene, der er fastsat i artikel 9, stk. 1, i nævnte forordning.
- 42 Det fremgår desuden ikke af de sagsakter, som Domstolen råder over, at den forelæggende rets mulighed for at gøre brug af den mulighed for henvisning, der er fastsat i artikel 15 i forordning nr. 2201/2003, kan være til hinder for anvendelsen af andre bestemmelser i forordningen. Det fremgår navnlig ikke, at de franske retter har kompetence til at påkende en anmodning om ændring af samværsretten og dennes vilkår i henhold til nævnte forordnings artikel 10-14.

- 43 Det skal imidlertid bemærkes, at den nationale ret, der påtænker at gøre brug af denne mulighed for henvisning, skal sikre sig for det første, at barnet har en »særlig tilknytning« til en anden medlemsstat, for det andet, at retten i denne medlemsstat er »bedre egnet« til at behandle sagen, og for det tredje, at henvisningen »tjener barnets bedste« under overholdelse af Domstolens fortolkning af disse tre betingelser i præmis 49-61 i dom af 27. oktober 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819), og i præmis 31-34 og 37-42 i kendelse af 10. juli 2019, EP (Forældreansvar og den ret, der er bedre egnet) (C-530/18, EU:C:2019:583).
- 44 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at retten i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, og som har kompetence til at træffe afgørelse om sagens realitet i henhold til forordningens artikel 9, har kompetence til at gøre brug af den mulighed for henvisning, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 15, til fordel for retten i den medlemsstat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, forudsat at betingelserne i denne artikel 15 er opfyldt.

Sagsomkostninger

- 45 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Niende Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 9, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000,**

skal fortolkes således, at

den periode på tre måneder, i løbet af hvilken retterne i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, uanset artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, fortsat har kompetence til at påkende en anmodning om ændring af en endelig afgørelse om samværsret, begynder dagen efter den dag, hvor barnet faktisk er flyttet til den medlemsstat, hvor barnets nye sædvanlige opholdssted er beliggende.

- 2) Forordning nr. 2201/2003**

skal fortolkes således, at

retten i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, og som har kompetence til at træffe afgørelse om sagens realitet i henhold til forordningens artikel 9, har kompetence til at gøre brug af den mulighed for henvisning, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 15, til fordel for retten i den medlemsstat, hvor barnet har sit nye sædvanlige opholdssted, forudsat at betingelserne i denne artikel 15 er opfyldt.

Underskrifter